KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO

22.10.2018

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HE 154/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa koskevasta hallituksen esityksestä laiksi eläinten hyvinvoinnista. Kuluttajaliiton tarkoituksena on edistää muun muassa kuluttajatietoisuutta ja tiedostavaa kuluttajuutta. Tiedostavaan kuluttajuuteen liittyvät myös kulutuksen eettiset kysymykset, joista kuluttajien suoraan itselleen hankkimien (seura- ja harrastuseläimet) tai kulutushyödykkeiden lähteinä olevien (tuotantoeläimet) hyvinvointi on osa.

Kuluttajaliitto pitää lakiehdotuksen lähtökohtia ovat moderneina ja kiitettävinä. Siinä on kuitenkin vielä puutteita etenkin tuotantoeläinten osalta.

Suomessa kuluttajilla on vahva usko kotimaiseen elintarviketuotantoon ja sen eettisyyteen. Lain yksi tehtävä on varmistaa, että kuluttajien usko on perusteltu. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin taso ei saa olla heikompi kuin kilpailijamaissa. Tiedostavat kuluttajat siirtyvät muussa tapauksessa ostamaan sellaisissa maissa tuotettuja eläinperäisiä hyödykkeitä, joissa tuotantoeläimistä huolehditaan paremmin kuin Suomessa.

Kuluttajaliiton mielestä kulutushyödykkeiden tuotannossa ei pidä tavoitella pelkästään tuotteiden halpaa hintaa tai hyvää laatua, vaan tuotannon tulee olla myös kestävää ja eettistä. Monet kuluttajat ovat valmiita maksamaan eläinten hyvinvoinnista tuotteiden hinnoissa. Lisäksi monilla eläinperäisillä tuotteilla on sellaisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia, että niiden käyttöä on syytä vähentää.

Kuluttajaliitto pitää ongelmallisena sitä, että itse lakitekstissä ei mainita eläimen itseisarvoa. Lain perusteluissa se tunnustetaan. Eläimen itseisarvo pitäisi todeta kuitenkin myös lakitekstissä. Ensinnäkin lainvalmisteluaineiston velvoittavuus on oikeuslähdeopillisesti heikompi kuin säännöstekstin. Lisäksi vain pieni osa lakia käytännössä soveltavista perehtyy lain esitöihin, mikä osaltaan heikentää eläinten itseisarvon huomioon ottamista eläinten käsittelyssä.

Tuotantoeläinten kohdalla merkittävimpiä puutteita lakiesityksessä ovat eläinten pitkäaikaisen paikalleen kytkemisen mahdollistavat poikkeukset, lisäksi siirtymäajat ovat joissain tapauksissa, kuten emakoiden siemennyshäkkikiellon kohdalla, kohtuuttoman pitkiä. Eläinten pitäminen kääntymisen estävissä rakenteissa tulisi kieltää poikkeuksetta.

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO

22.10.2018

Kuluttajaliitto on tyytyväinen siihen, että uudella lailla puututaan eläinjalostuksen epäkohtiin entistä tiukemmin. Ongelmia on sekä tuotanto- että seura- ja harrastuseläinten jalostuksessa. Seura- ja harrastuseläinten osalta jalostustoiminnan harjoittajat ovat usein myös itse kuluttajia.

Löytöeläinten säilytysaikaa ehdotetaan lyhennettäväksi 15:stä 10:een vuorokauteen. Kuluttajaliiton mielestä säilytysajan lyhentäminen on hyväksyttävää vain, jos samalla säädettäisiin kissoille ja koirille pakollinen tunnistusmerkintä, sillä tunnistusmerkintä nopeuttaa omistajan löytymistä. Esimerkiksi vapaasti ulkoilevia kissoja ei aina osata etsiä kovin nopeasti. Säilytysaikaa lyhennettäessä onkin todennäköistä, että osa eläimistä lopetetaan turhaan. Lisäksi eläin on voinut kadota esimerkiksi omistajan ollessa lomalla ja väliaikaisella hoitajalla ei välttämättä ole tietoa oikeasta toimintatavasta sen löytämiseksi.

Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavia tietoja koskeva säädös täydentää kuluttajansuojalain mukaisia tiedonantovelvoitteita, millä on suuri merkitys myyjän virhevastuulle. Kuluttajaliitto pitää säännöstä perusteltuna. Kuluttajaliitto haluaa, että pykälän perusteluissa tai myöhemmin pykälän perusteella säädettävässä asetuksessa velvoitettaisiin myyjä kertomaan, jos eläimen hoidosta aiheutuu todennäköisesti sellaisia kustannuksia, joista ostajan ei voida olettaa tietävän. Tällaiset kustannukset voivat olla esimerkiksi eläinlääkärikustannuksia. Ne ovat todennäköisiä esimerkiksi sellaisilla koira- ja kissaroduilla, joille on jalostettu sellaisia ulkonäköpiirteitä, jotka altistavat tai aiheuttavat eläimille sairauksia. Lisäksi ostajille on kerrottava, jos joku ostajan normaalina pitämä eläimen ominaisuus on merkki eläimen hyvinvointiongelmasta, esimerkiksi hengitysvaikeudesta.

Kuluttajaliitto pitää ongelmallisena sitä, että eläimet rinnastetaan oikeudellisesti elottomiin esineisiin. Erityisen suuri ongelma on seura- ja harrastuseläinten kohdalla, joiden arvo niiden omistajalle on suurempi kuin perinteisesti esineen arvon määrittelyssä käytetyt myynti-, tuotto- tai jälleenhankinta-arvot. Tällä on vaikutusta muun muassa eläimen vahingoittamisesta tai myydyn eläimen virheestä maksettaviin vahingonkorvauksiin: vahingonkorvauksen määrä ei voi olla eläimen arvoa suurempi. Eläimen esineoikeudellista asemaa tulisikin muuttaa siten, että eläimen erityispiirteet elävinä esineinä otetaan huomioon. Eläimen myyjän suurempi taloudellinen vastuu tehostaa myyjän tiedonantovelvollisuutta ja lisää osaltaan ostajien tietoisuutta joihinkin rotuihin liittyvistä perinnöllisistä ongelmista.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri

Timo Niemi
lakimies

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET RY
Y-TUNNUS: 0896108-4

PACIUKSENKATU 19
00270 HELSINKI
FINLAND

+ 358 9 454 2210
INFO@KULUTTAJALIITTO.FI
WWW.KULUTTAJALIITTO.FI